

DELAVSKA POLITIKA

Izjaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Borovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 64

Sobota, 8. avgusta 1936

Leto XI

Živko Topalović:

Ob prelomu dveh dob

(Konec)

Sele sedaj se usposobljavajo, da družijo široke množice delojemalcev ter postanejo prvorazredna sila, glavni steber za ves daljni politični, socialni in gospodarski napredek.

Ali s tem še ni izčrpan pomen prihoda socialističnih strank do merodajnega vpliva v vladi v razvitih kapitalističnih državah. Čimprej se mora ta izprememba opaziti tudi v vsem gospodarskem sistemu.

Predstavniki kapitalizma so skušali rešiti krizo na svoj način. Zmanjševali so proizvodnjo, zmanjševali plače in dnino. Ustvarjali so nezaposlenost in bedo, vodili družbo v polom in k splošnemu upor. Želeli so dobiti poceni blago, da bi si osvojili tuji trg. Ker so vse države delale tako, je postajala beda splošna in tudi zunanji trg so vse izgubile in ga tudi nikdo ni dobil.

Sedaj je nastala najprej izprememba v načinu boja z gospodarsko krizo.

Uničeno potrosno silo množic je treba zvišati z zaposlitvijo nezaposlenih pri javnih delih, s skrajšanjem delovnega časa, z zvišanjem mezd, z odtegnitvijo otrok in starčkov iz gospodarskega procesa. Vlade pod merodajnim vplivom socialistov so šle po tej poti odločno. Toda, ali more ta pot imeti uspeh, če gospodarstvo ostane izključno v oblasti privatnih kapitalistov.

Predstavniki kapitalističnih ustanov so izračunali, da bi se jim s skrajšanjem delovnega časa, z dovoljevanjem štirinajst dnevnega plačanega dopusta letno, z nameščenjem novih delavcev in splošnim zvišanjem plač, povečali dosedanj izdatki za delavce za 30 odstotkov. V krizi se ni delalo z velikim zaslužkom, zato to novo breme ne more pasti na dobiček. Morale bi se zvišati cene blagu. Velike kartelirane industrije bi to lahko storile. Industrije, ki imajo veliko konkurenco, pa tega ne bi mogle storiti. Istotako ne morejo dvigniti cen industrije, ki delajo za izvoz, ker jim konkurira blago iz dežel, kjer so nizke mezde in dolg delovni čas.

Te težkoče je francoska vlada uvaževala. Obvezala se je, da bo štiti domači trg pred navalom inozemskega cenega blaga ter dajala materijalno podporo industrijam, ki bodo prizadete z novimi socialnimi reformami. Toda ta podpora mora biti vezana s kontrolo vlade in delavcev nad proizvodnjo. Najprej se uvede kontrola uvoza in izvoza in potem kontrola rentabilnosti dela v posameznih industrijah. Ta kontrola bo imela namen, da otvori nove vire davčnih prejemkov za ogromno povečane državne potrebe. Po industrijah z velikim zaslužkom se morajo podpirati industrije z majhnim zaslužkom. To državno posredovanje o delitvi družabne produkcije med kapitalisti in delavci ter delitvi skupnega dobička med skupinami kapitalistov pomeni veliko gospodarsko dejstvo, veliki začetek likvidacije zasebnega kapitalizma.

Država bo zagospodarila z velikimi kreditnimi ustanovami. Država bo zagospodarila najprej v vojni industriji, potem v prometni, z monopolizacijo v veliki industriji itd.

Država bo postopoma razvijala novo načrtno gospodarstvo stapljačjo v sistematično celoto socializova-

Prijava naše stranke

Predstavniki socialističnega gibanja iz vseh krajev države so se zedinili, da obnove socialistično stranko z imenom

Socialistična zveza delovnega ljudstva.

To ime naj izraža željo, da se pridružijo vse socialistične skupine, ki priznavajo načela združenja vsega delovnega ljudstva v boju za demokracijo in socializem.

Politični naš cilj je upostavitev v državi najpopolneje demokracije, državljanske enakopravnosti in svobode. Hočemo, da se potom demokracije politična zakonodaja tako izpremeni, da se odpravijo vse omejitve političnih pravic in državljskih svoboščin; vse razlike v pravicah med polnoletnimi mošči in ženami ter vse omejitve glede svobode organiziranja in izražanja mišljenja.

Odprava političnih privilegijev je temelj ljudske vladavine, demokracije.

One, ki to svobodo uničujejo ali ogrožajo, se mora poklicati na odgovornost.

Ob notranji svobodi in enakosti se morejo najbolje rešiti vsi problemi skupnega življenja v državi, tudi nacionalni. Ob popolni zaščiti kulturnih pravic nacionalnih manjšin morajo biti notranji odnosi med Jugoslavan, Srbi, Hrvati in Slovenci brez preglasovanja in brez majorizacije drugega nad drugim po vzajemnem sporazumu med večino svobodno izvoljenih zastopnikov teh skupin.

Izkušnja je pokazala, da je ohranitev skupne jugoslovanske države zgodovinska potreba in najboljši pomoček za gospodarski, kulturni, nacionalni in socialni razvoj vseh južnih Slovanov. Zaradi tega se tudi mi ne samo brez pridržka izjavljamo za jugoslovansko državno skupnost, marveč bomo tudi s svojo javno propagando in akcijo

odločno pobijali kontrarevolucionarno fašistično politiko,

ki ima namen razbijati novoustanovljene narodne države ter podjarmiti njih dele pod oblast velikih osvojevalcev. Vsa gibanja, ki imajo namen ustanovljati nekake samostojne in male države proti jugoslovanskemu edinstvu, so reakcionarna, kontrarevolucionarna in v kolikor taka obstojajo, delajo z denarjem imperialističnega fašizma. Proti tem gibanjem se bomo mi odločno borili.

Toda izkušnja je dalje tudi pokazala, da v jugoslovanski državni skupnosti demokracija kot sistem vladavine ne more funkcionirati brez političnega priznanja individualnosti, politične osebnosti jugoslovanske celote: Srbov, Hrvatov in Slovencev. Njim se mora dati možnost, da se v organizaciji in življenju države posebej pokažejo. Obliko, v kateri se naj to izvrši, je treba najti s sporazumnimi napori po

svobodno izvoljenih zastopnikov ljudstva.

Ni dovolj, če smo le proti centralistični ureditvi države. Treba se je obenem jasno izreči za politično individualnost Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupni državi.

To ni samo notranja potreba zaradi pravičnega funkcioniranja naše demokracije, marveč tudi zadeva, ki jo zahteva varnost države. To željo in voljo so že večkrat do danes ljudske množice same izrekle.

Notranji narodni sporazum je najvažnejši temelj državne varnosti.

Po poti popolne svobode in enakopravnosti je ta sporazum najhitreje in najuspešneje dosegljiv. Oni, ki jim je do njega, naj se potrudijo,

da čimprej pride do popolne in prave demokratične vladavine v Jugoslaviji.

Zahtevanje kakršnegakoli sporazuma ali rešitve izven demokracije, izven prejšnjega svobodnega političnega organiziranja, izven prej svobodno iz-

voljenih ljudskih zastopnikov, je samo izgubljanje časa in podaljševanje prehodnih režimov brez demokracije.

Toda mi se zavedamo, kakršnakoli naj bo notranja ureditev države, da to ne bo rešilo osnovnih problemov delovnega ljudstva po mestih in vaseh. Zaradi tega osnavljamo svojo posebno socialistično stranko. **Mi imamo poseben cilj, da branimo razredne potrebe in interese delovnega ljudstva.** Mi imamo svoje socialistično naziranje glede tega, kako v gospodarstvu obstoja eksploatacija dela od strani kapitala in s kakšnimi pomočki se je treba boriti proti tej eksploataciji.

Izhodna točka v našem boju je bedno stanje delovnega ljudstva v gospodarski krizi.

Vse breme te krize so zvalili na delavce po mestih in vaseh.

Mi hočemo, da se v javnem življenju borimo za novo gospodarsko in socialno politiko. Hočemo vrsto ostrih gospodarskih ukrepov od oblasti finančnih, industrijskih, trgovskih, prometnih, ki bodo po načrtu skrbeli za zaposlitev in delo ter vestno poskrbeli za zaposlitev vsakega državljanca, zaslužek življenjskega minimuma ter trajno dvigali potrosno in kupno silo široke ljudske množice.

Na kulturnem polju zahtevamo

čuvanje ljudskega zdravja,

šolanje splošno in strokovno. Hočemo popolno varstvo porodnic in mladine, popolno zavarovanje miru in blagostanja v starosti. Zahtevamo gotove ukrepe proti izkoriščanju človeka po človeku, proti zadnjim ostankom suženjstva in obenem hočemo ustvarjati predpogoje za novo gospodarstvo, za novo gospodarsko demokracijo.

V smislu določb današnjih zakonov bodo naši zastopniki prijavi stranko oblasti, da jo odobri. Ne poznamo nobenih razlogov, iz katerih odobritev naše stranke ne bi bila mogoča.

Strašne borbe za vsako mesto v Španiji

Izdajalski fašizem.

Državljsanska vojna v Španiji traja že tretji teden. Vojna se ne more odločiti z odločilno bitko na severu ali jugu, ker so gnezda veleizdajalskih zarotnikov raztresena po velikem delu dežele. Tako vlada kakor uporniki ne morejo zbrati večjih vojsk na odločilnem prostoru, to je severozahodno od Madrida in na jugu ob Gibraltarju.

Med najpomembnejše dogodke moremo šteti prodiranje katalonskih

negi dela in privatnega dela. Vso to izpremembo zahteva neminljiva notranja nujnost.

Čim se je proglasilo, da privatni kapitalistični dobiček ni osnovno pravilo v gospodarskem delu in družbi, je že zaščiteno blagostanje množic ljudi, in se ne more več nazaj k svobodni privatnega kapitala, marveč se more preiti le k vedno večjemu osvajanju sredstev gospodarskega dela v rokah družabne skupnosti.

Mi v srednji Evropi se danes resnično nahajamo ob prelomu dveh dob. Prelom se je že izvršil. Neizogibno nujni razvoj od kapitalizma k

socializmu se ne more več ustaviti. Ta razvoj gre v Franciji po metodi, ki jo vsiljujejo gospodarske in politične razmere v tej deželi. Sedaj se tudi v praksi potrjuje, da so imeli prav oni socialistični teoretičarji, ki so pobijali zablodo, da obstoja samo ena edina metoda za osvajanje oblasti v državi in za organizacijo socializma.

Kakor je bil fevdalizem v Franciji zrušen po strahovitih revolucionarnih polomih, dočim je bil v drugih državah postopoma likvidiran, tako tudi ne bosta izmenjana kapitalizem in socializem v vseh državah enako.

vladnih čet proti Saragossi. Tam pride te dni do ene odločilnejših bitk, ki ima namen s strani zavrniti upornike, ki ogrožajo Madrid.

General Molo, ki ima zbrane svoje čete severno od Madrida v gorovju Guadarrama, je doslej zaman poizkušal zavzeti prelaz in osvojiti madridski vodovod. Tam se mora razviti borba, če ne bodo stranske vladne čete prisilile generala Mola, da se umakne.

Uporniki se zlasti tudi trudijo, da bi zasedli ceste, ki vodijo v Biskajski zaliv in si zaliv osvojili.

V morskem ožini pri Gibraltarju se pa neprestano vrše boji med vladnimi vojnimi ladjami in uporniškiimi letali.

Uporniški voditelj Franco trdi, da je upora kriva Rusija, kar pa zbuja pri resnih ljudeh le posmeh.

Vlada je zapovedala, da morajo vsi obrati obratovati, če ne, bodo poddržavljeni. Vsi častniki in vpokojenci morajo vstopiti v milico, sicer izgube pravico do pokojnine.

Prav zanimivo je, da prihajajo v velikem številu inozemci in se prijavljajo v milico.

Vlada upa na zmago, dasi bo imela še trde boje z uporniki.

Italijanska letala.

Pariški socialistični »Populaire« poroča, da je Italija do 27. julija dobavila upornikom 36 letal. V italijanskih tovarnah delajo v ta namen po tovarnah čez čas, da čimprej izgotove dobave za upornike.

Vojna letala prodaja upornikom tudi Anglija.

Francija predlaga nevtralnost

Francoska vlada je danes teden sklenila pozvati vlade raznih držav na konferenco, na kateri naj se sklene popolna nevtralnost tujih držav v bojih španske državljanske vojne. —

Vlada v celoti gotovo ni sklenila tega predloga z lahkim srcem, ker je moralno dolžna podpreti ljudsko fronto v Španiji in zakonito vlado, kar bi morale storiti vse države. Za bi bil hud udarec, če bi uporniki zmagali, in je obkrožil fašizem, ki je nevaren. Zakoniti vladi bi po mednarodni pravici smele prodajati orožje vse države. Francoska vlada je pa z ozirom na veliko vojno nevarnost prezrla te dolžnosti in pravice ter se odločila za nevtralnost, najbrže tudi v zaupanju v špansko ljudsko fronto, da bo napravila sama red v svoji hiši.

Anglija je pristala na tako konferenco. Iz Italije danes, ko to pišemo, še ni odgovora, vendar je pa zagnalo vse časopisje huronski vik in krik takoj, ko je zvedelo za predlog, proti predlogu, češ, da je že prepozno in da se je Italija odločila za upornike, ne pa za ustavno vlado, ki je izšla iz naroda.

Nemčija... še molči,

Fašizem kakor vsaka diktatura se igra z narodom, ki zasluži podporo v svoji borbi za svobodo ter socialni in kulturni napredek.

Tudi Moskva za nevtralnost

Na povabilo francoske vlade se je tudi Sovjetska Rusija izrekla za nevtralnost do španskih dogodkov. Sovjetska vlada želi, da bi v tem sporazumno sodelovala tudi Portugalska poleg ostalih zainteresiranih držav.

Srditi boji za Saragoso

Vladne čete uspešno prodirajo proti Saragossi, ki je glavna trdnjava upornikov. Te dni je delavska milica zavzela več važnih postojank. Položaj upornikov je postal tudi v Sevilli kritičen, kjer so delavci organizirali pobuno.

Politični umor v Barceloni.

V Barceloni so fašisti ustrelili predsednika katalonskih sindikatov. Morilcev še niso prejeli, vsekakor je pa umor delo nacionalistov.

Res ipsissima

Človeška lastnost je taka, da hoče povsod svoj nos vtikati. Drugi mu pa pravijo, da tega ne sme. Ali ta lastnost se ne da zatreti. Če tudi pravimo posamezniku ali vsem, da bomo že vse sami opravili, kar bo treba tudi zanj, vendar ne da miru, ampak le sili, da bi kaj svetoval, kaj predlagal ali soodločeval. To bi jaz nazval čut demokracije. Samo čut. Prava demokracija je nekaj popolnejšega, je čut in volja odgovornosti, pravice in enakopravnosti.

V današnjih časih bi bilo jako интересно, če bi izvedli plebiscit, kdo ima čut demokracije in kdo ne. Tak plebiscit bi bil zlasti dvojne koristi. Prvič »politični mrtvaki« bi povedali, koliko čuta imajo za demokracijo, režim pa bi videl (povsod namreč), da čut demokracije ni zamrl, da je čut demokracije živ in da je z njim treba računati. Z njim se je treba posvetovati, zlasti v težkih vprašanjih, da se rešijo potom čuta in odgovornosti demokracije.

Če vprašam kakega državljanca, ali je za sodelovanje, vsak pravi, da je. Če ga vprašam, kako si pa misliš sodelovanje, pa takoj odgovori, da je sodelovanje s sporazumom mogoče. Ni ga osla, ki bi ne hotel sporazuma, če nima svojih sebičnih interesov. — Kdor pa ima sebične interese, ne more biti demokrat, ker demokracija more biti le za pravičen sporazum. In, kdor ni demokratičen, tega mora demokracija naučiti demokracije.

Prepričani smo, da ima vsak človek, ki ni pokvarjen, tak čut demo-

kracije. In če bi mi izvedli tak-le plebiscit, smo tudi prepričani, da bi našli ogromen odziv, ker vsak državljan hoče soodločevati v javnih zadevah.

S takim plebiscitom bi utrjevali čut pravične demokracije in podprli politiko režima, ki ima težkoče zaradi razdirajočih vplivov doma in v tujini.

Važen kongres mednarodne rudarske zveze

Te dni se je vršil v Pragi kongres mednarodne organizacije rudarjev, ki se je bavil s težkim položajem rudarskega delavstva. Kongres je zahteval, da naj mednarodni urad dela podvzame inicijativo za sklenitev mednarodne premožovne konvencije.

Grozovita rudarska nesreča v Angliji

V velikem angleškem premožovniku pri Barnsleyu se je zgodila v četrtek, dne 6. t. m. strašna rudarska katastrofa, ki je zahtevala veliko število človeških žrtev. V nekem rovu, kjer je bilo zaposlenih nad 60 rudarjev, je prišlo do eksplozije. Vsi v tem rovu zaposleni rudarji so zasuti in se je doslej kljub ogromnim naporom posrečilo rešiti samo enega ponesrečenca.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

nost, krvna osveta, ugrabitev, pa sva že pri kraju. Vse skup ni počenega groša vredno. Ni da bi govoril. Mor-da pa vendar! Zgodbe Ahmet Bak-tarja bržčas ne poznate?

»Niti imena njegovega ne po-znam,« sem odgovorila.

»Poslušajte torej! Ahmet Baktar je najbogatejši kmet v vasi. Pa najlep-šo ženo ima tudi. Brana ji je ime. Nje-mu je lahko. No, in ta Ahmet Baktar je nekoč kar z drevesa snel roparja Sloпка. Teга junaškega nepridipra-va pač menda poznate?«

»Tudi o njem še nisem nikoli nič slišala!«

»Sloпка,« je nadaljeval sodnik »je spravljal več tucatov ljudi na oni svet. Domačini so se ga bali ko hudič križa. Zdej je mir, ker ga je Ahmet Baktar ubil. Najprej ga je rešil, saj sem že dejal, da ga je z drevesa snel; to je bilo pa tako: Sloпка je napadel nekega vinskega trgovca iz Tirane. Že mu je nastavil nož na grlo, ko so prišli slučajno naši orožniki mimo in mu prekrižali račune. Zdi se, da ni bila lahka stvar, zakaj Sloпка je, ne bil je močan ko hrast in čokat ko medved. Pa so ga orožniki vendar

Zopet diktatura v Grčiji

Ustava ukinjena, parlament razpuščen

Po zopetni vzpostavitvi monarhije v Grčiji, so se meseca januarja t. l. vršile volitve v parlament, ki mu je bila usojena le kratka doba. Vsled neznosnih socialnih razmer so se po celi Grčiji vršili socialni boji. Za te dni je bila napovedana generalna stavka, katero pa je reakcija hotela na vsak način preprečiti. Vlada je izvedla državni udar. V noči od torika na sredo je vojaštvo zasedlo v Atenah vsa važnejša državna poslopja.

razpuščen.

Ustava je bila ukinjena, parlament Ministrski predsednik Metaxas je proglasil diktaturo in objavil proglaš, v katerem skuša opravičiti državni udar s slikanjem komunistične nevarnosti, ki je baje pretela Grčiji. Vsi komunistični poslanci razen predsednika kluba, ki se nahaja v Švici, so bili aretirani. Proti stavkujočim se nastopa z vso strogošću no prekom sodu.

Nemirna Abesinija

Kakor poročajo inozemski časopisi se napadi na italijanske čete v Abesiniji ponavljajo. Abesinci se ba-je nenadoma pojavijo in bliskovito iz-vršijo napad, na kar se zopet vrnejo

v gorovje. Italijanske oblasti zanika-jo, da bi bile te vesti resnične in tr-di-jo, da jih razširjajo neprijatelji Ita-lije.

Doma in po svetu

K občinskim volitvam na Vrhniki. Na prošnjo predstavništva »Slovenske zemlje« in Socialistov objavljamo, da imenovani skupini nimata prav nobene zveze z kandidatno listo g. Hočevarja iz Vrhnike.

Učiteljski kongres v Novem Sadu. Pred dnevi se je vršil kongres učiteljske organizacije v Novem Sadu. Ti kongresi so jako burni in tudi ta je bil. Za predsednika je bil zopet izvoljen Ivan Dimnik iz Ljubljane z 286 glasovi od 373 navzočih delegatov. Od opozicijske liste je bil izvoljen le Dragiša Mihajlović iz Kragujevaca. Organizacija ima v vsej državi okoli 2000 članov, ki so bili zastopani na kongresu.

Ljuba Davidović se posvetuje z Joco Jovanovićem, da bi pri občinskih volitvah srbske opozicionalne stranke nastopile skupaj.

Stavka stavbnih delavcev v Karlovcu je končana z uspehom. Trajala je 18 dni.

Z berlinske olimpijade. Jugoslovanski tekmovalci na berlinski olimpijadi niso dosegli zmaga.

Okostnjaki pred cerkvijo. Ljubljanski klerikalni list je zadnjič prinesel sliko, ki predstavlja stoječe okostnjake umrlih karmelitaric pred cerkvijo. Slika je kvečjemu satira, ki jo je objavil kak satirični list, naše časopisje pa kot resnično sliko. — Vemo namreč, da je okostnjake mogoče postavljati pokoncu le, če se kosti spno z žico. V muzejih vidimo tako spete okostnjake. Ne verujemo pa, da bi bili »boljševiki« in »anarhisti« na Španskem imeli par ur časa ali bi se jim bilo zljubilo vezati preperete kosti. — Blagor ubogim na duhu, ki ne znajo presojati takih nezmyslov.

Demonstracija na Dunaju. Dunajski naciji so priredili veliko demonstracijo, ko je potovala bakla čez Dunaj. To priliko je izrabila tudi avstrijska socialistična stranka, da je razširila poseben letak, v katerem je protestirala proti fašistični olimpijadi v Berlinu in proti avstrijski vladi, ki razmetava denar za fašistične propagandne namene. Avstrijski socialisti so s tem izvršili samo svojo dolžnost v zmislu sklepov socialistične delavske internacionale. Avstrijski socialisti ne marajo ne »...« in ne Habsburžanov. To so povedali.

Komisar društva narodov Rost van Tanningen, ki je od l. 1931 nadzoroval finančno stanje Avstrije je zaprosil, da se ga razreši, ker v Avstriji ni več potreben.

Francoski učitelji in španska ljudska fronta. Zveza francoskih učiteljev ki šteje nad 80.000 članov, je na kongresu v Lilleju sprejela resolucijo, ki naglašava solidarnost učiteljstva s špansko ljudsko fronto ter apelira na pomoč zanje proti upornikom.

Nadškofa so ujeli. Španski miličniki so ujeli Caensekega nadškofa, ko je hotel pobegniti in odnesti s seboj en milijon peset (osem milijonov dinarjev). V njegovi hiši so zasegli še 8 milijonov pezeta ter mnogo dragocenosti, kar so vse zaplenili v vojne namene ter izročili državnim banki.

Ruski zunanji komisar Litvinov obišče Švedsko in Norveško. Ustavil se bo v Oslu in Kyöbenhavenu.

Velike demonstracije levičarskih strank so se vršile te dni v Meksiki. Demonstranti so vzklikali španski vladi in zahtevali izgon nemških in italijanskih fašistov iz Meksike.

Ilza Behrendtova:

Pravica v Albaniji

Tudi v Albaniji so gosposki hoteli za tujce, taki s tekočo vodo v sobah, s telefonom in brez stenic. Toda, saj veste, vsi gosposki hoteli na svetu so podobni drug drugemu ko jajce jajcu, in neznansko dolgočasno je v njih.

Veliki hoteli me prav nič ne mikajo. Odšla sem torej v neko majhno prenočišče, v prav jutrovsko, da bolj jutrovsko biti ne more, umazano, da se Bogu smili, in polno bolh, da jih živ dan nisem še videla toliko. Prenočila sem tamkaj samo eno noč. Prenočila pravim, ne prespala! Povedati vam moram, da sem se seznanila z Mitakom, pri vinu seveda! Čez noč, čez eno samo noč je bil prišel Mitak iz svojega gnezda ob Drini; po opravkih. Pojutrišnjem bo moral biti že spet doma, uradni dan je takrat in Mitak je sodnik.

»Kaj bi tisto... Malo, malo se zgodi pri nas,« je pričel. »Časih si skočita soseda zaradi kakšne meje v lase, časih proda kdo tujo kravo, časih osleparil brat brata, no, pa kdaj, kdaj roparski napad, umor, ljubosum-

služali in ga obesili kar na najbližnje drevo.

Precej nato se je peljal Ahmet Baktar tam mimo in videl, kako je Sloпка bingljala na vrvi. Skočil je z voza, prerezal vrv in zadel Sloпка na svoj voz. Sloпка se je opomogel; trdoživ je bil ko maček. Zvečer je bil že zdrav ko riba. Ahmet Baktar se je z njim dolgo sprehajal po dvorišču. Ni ga bil naznanil. Drugo jutro je bil pa Sloпка že Ahmetov hlapec. Dela je bilo na prebitek od jutra do večera, toda Slopunku ga ni bilo nikoli dovolj. Garal je za tri, prešmentani ropar, vso zimo je garal.

Ko je prišla pomlad v loke, se je zgodilo. —

Pravil sem vam že o Brani, o Ahmetovi ženi, najlepši ženski, ki sem jo srečal v Albaniji. Sloпка, o da, Sloпка je bil korenjak, raven ko breza, močan ko hrast. Škoda, da ga niste poznali! Podkev je zmečkal ko jajce.

Kadar je bil Ahmet Baktar na vasi, je bila Brana sama... Starim Ahmetovim hlapcem je bil Sloпка zme-rom trn v peti. In takrat, ko sta z Brano... saj razumete... so brž ne-

sli novico gospodarju na nos. Pa ju je, Brano in Sloпка, gospodar Ahmet zalotil... Huda ura je morala biti! Ahmetu je Sloпка uho odtrgal, premagal ga pa le ni. Ahmet je njeга; zvezal ga je, ga naložil na voz in popeljal pod tisti hrast, kjer ga je v jeseni snel. Potlej mu je zadrnil okrog vrata debelo vrv in ga obesil prav na isto vejo, s katere ga je bil rešil. Sloпка je cepetal in suval, pa si je zanko le še bolj zadrževal.

Brana — saj so vse ženske enake — ni mogla držati jezika za zobmi. Moral sem Ahmetu prijeti. Sodnik sem, kaj hočete! Ko kup nesreče je bil videti — z odtrganim ušesom. Sodil sem ga — poslal sem ga domov! Tak, tako! To je vse! Pri nas se nič ne zgodi. Če bi bil tukajle v Draču...!

Nič mu nisem odgovorila. Krčma je oživela. Danilo se je. Po cesti je šel vzravnati ko sveča neki visok kmet. Zelo vljudno je pozdravil Mitaka in šel daje. V prvem jutranjem svitu sem ravno še videla, da mu manjka levo uho...

Ko je solnce vžšlo, sem se obklana od bolh odpravila proti Tirani.

bi ne vseboval neskladnosti, preko katerih ne moremo molče. Po čl. 76 odst. 3 zak. o občinah je občina dolžna, da skrbi za uboge. In ti ubogi so danes vsi brezposelni, ki niso po lastni krivdi izgubili delo. Zato ni prav, če se brezposelnim na tak način dostop do občine zabranjuje. Kam se pa naj obrnejo, če ne na občino. — Razglas pravi dalje: »Ako bi hotela občina zaposliti vse brezposelne delavce, bi morala na novo obremeniti davkoplačevalce itd. Ta trditev tudi ne drži. Prvič iz razloga, ker občina v svoji režiji prav malo dela, in drugič, ker sredstva za javna dela največ prihajajo iz bednostnega sklada, v katerega pa dotični davkoplačevalci, prav nič ne prispevajo. Zato bi bilo želeli, da bi imeli naši občinski možje v upravi srce za vse brezposelne delavce.«

Kamnik

Roke proč od delavcev. Pod tem naslovom prinaša nedeljski »Slovenec« št. 169 z dne 26. julija t. l. članek, v katerem se neki »zaščitnik« bednega delavstva jezi, ker je šel neki delavec v Podhrusko (Tuhinj), kjer je zaposlenih 35 delavcev pri regulaciji Nevljice, kamor so ga povabili delavci zaposleni pri tej regulaciji, da jim pove način kako bi se dale nevdružne razmere pri tem delu izboljšati. Ta »zaščitnik« trdi v svojem članku, da polovica delavcev dela na akord, polovica pa po dogovorjeni dnevni. V kolikor smo poučeni, ni bilo med delavci in delodajalcem nikakega tozadevnega dogovora. Mogoče je bil dogovor med delodajalcem in v članku omenjenim tričlanskim odborom, na katerem se je najbrž sklenil dogovor, da se plača delavce za 10urno dnevno delo, pri katerem je delavec do kolen v vodi, 20 Din na dan in da se plača za izkopanje in odvoz materiala 5 Din od 1 m², potem vsa čast tem gospodom, ki so sklepali take dogovore. Saj poleg 20 Din na dan, imajo ti delavci še druge dobrate: celodnevno solnčno kopel na pripekajočem solncu za gornji del telesa, za spodnji del telesa pa vodno odnosno blatno kopel in vse to brezplačno. Ako pa se pritožijo, sledijo grožnje, da bodo odpušeni in zamenjani z drugimi bolj ponižnimi in bolj potrpežljivimi delavci. Dalje poroča dopisnik v svojem članku, da so bile že določene sporazumno minimalne mezde za Tuhinjsko dolino. Gospodje, ki so določali te minimalne mezde so bržčas mislili, da so življenjske potrebščine v Tuhinjski dolini tako poceni, da lahko izhaja 8 do

10 članska družina z 20 Din na dan, poleg tega pa ji še ostane za obleko in druge potrebščine ter za preživljanje čez zimo.

Jn. le močan delavski pokret bo priboril delavstvu lepšo bodočnost. Kar se pa tiče člankarjeve pripombe glede delavcev z dolgim nosom, pa bo pokazala bodočnost, ki bo tudi pravilno ocenila take »zaščitnike«.

Kranj

Družinski izlet. »Prijatelj Prirode« ponovi v nedeljo, dne 9. t. m. popoldne družinski izlet in sicer v gozd pri strelišču v Struževem (na kraj kjer je taboril 26. t. m.). Zbirališče na mestu določenega izleta. — Nasvidenje!

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« ima ustanovni občni zbor jutri, dne 9. t. m. ob 9. uri v rest. Semen. Opozorjamo ponovno delavstvo, da se občnega zbora v velikem številu udeleži.

Sestanek delavstva tovarne Semperit sklicuje SDSZJ podružnica v Kranju, v ponedeljek, dne 10. t. m. ter v torek, 11. t. m., ob 19. uri. Pridite vsi!

Naročniki, ki so bili z naročnino v zastanku, so se skoraj vsi odzvali našemu pozivu z dne 25. m. m. Le par naročnikov je slepo prezrlo naš zadnji opomin, katerim bomo morali žal list ustaviti. Popustili pa smo v toliko, da smo jim rok za poravnavo podaljšali do 9. t. m. Upamo, da se bodo zavredali važne vloge, ki jo igra delavski časopis, ter pripomogli k temu, da bo »Delavska Politika« čimprej začela izhajati vsaj 3 krat tedensko.

VAZNO!

Ravno za Vas smo se založili z ogromno izbiro damskih in moških plaščev kot Trench-Coutov ter vseh vrst oblek, po neverjetno nizkih cenah! — Oglejte si zalogo in prepričajte se!

»TIVAR«, prodajalna Kranj.

Jesenice

Novi list na Jesenicah. Mesec avgust je tudi nas osrečil z novim listom, ki se imenuje »Na mejah« in bo menda izhajal dvakrat mesečno. List je skozi in skozi glasilo katoliške akcije in iz vseh njega stolpcev je čutili kako samozavesten je: edino, kar je

Čas za vkuhanje je tu.

Reducirali smo cene za
»Weck steklenice«
PINTER & LENARD,
ŽELEZNINA, MARIBOR

Pianinske TRIGLAV
Jopice
lastni izdelek od Din 60.— naprej
Eksportna hiša »LUNA«
Maribor, samo na Glavnem trgu 24

Mestno poglavarstvo Maribor.
X. Štev. 10793/3024-1936.
Razpis licitacije

V Mariboru, dne 4. avgusta 1936.

Razglas o licitaciji.

Mestno poglavarstvo mariborsko razpisuje za popravilo carinskih skladišč ob Einspielerjevi ulici v Mariboru. **Javno pisмено licitacija** v skrajšanem roku na dan 26. avgusta 1936 ob 11. uri v sobi št. 3 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam, soba št. 3.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na svoto uradnega proračuna, ki znaša

Din 128.287,40.

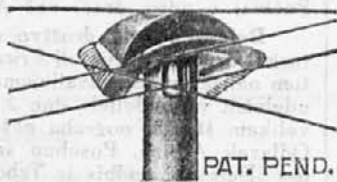
Ponudbe je kolekovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. III. 1932, Službene Novine br. 70/XXIX z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglašene licitacije v Službenih Novinah in na razglasni deski mestnega poglavarstva mariborskega.

Mestno poglavarstvo mariborsko.

Predsednik: Dr. Jovan, l. r.

VIŠEK

UŽITKA

nudi samobrivecem novi, nedosegljivi, dvojno-poševni brični aparat s posebnimi grabljicami. Uporabljen za vsako britvico. Ne-očljive s »Fasan« aparatom so »Fasan« rje proste britvice. — Poskusite oboje in ne ločite se več od njih! Glavno zastopstvo za Slovenijo F. Tomažič, Maribor, nožar, Slovenska ul. 5

KUPUJTE
V SVOJI ZADRUGI

»DELAVSKI
DOM«

MARIBOR,
FRANKOPANOVA 1

Samo še za Mariborski teden do 8. avgusta

REKLAMNA ODPRODAJA po znižanih cenah

pri takojšnjem plačilu prejmete na naši blagajni še

10% popusta

12% popusta

na naše običajne že zelo nizke v izložbah navedene cene.

pri nakupu čez Din 500.—

Poslužite se te ugodnosti!

Izkoristite to izredno enkratno priliko!

Jos. Karničnik, Maribor, GLAVNI TRG št. 11
tovarniška zaloga perila, modna i govina, konfekcija

KIS ZA VLAGANJE

Izdelovanje likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna

Na drobno!

JAKOB PERHAVEC

Gosposka ulica št. 9

Telefon št. 25-80

SPIRIT ZA VLAGANJE

Vedno v zalogi: Rum, konjak, liker, slivovka i. t. d.

Na debelo!

in s tem v zvezi, je prav, vse drugo je ničvredno in škodljivo. Kaj pravi sam: »Naša je zato borba za pravico človeka delavca, za njegovo čast, za njegovo svobodo, borba proti tiraniji zasebnega kapitala in zaslužnjaku po kolektivno. Priča smo borbi trojnih idejnih stremeljenj: umirajočega liberalizma, brezbožnega materialističnega marksizma in pozitivnega, v večnostnih zakonih temelječega krščanskega aktivizma. Usoda nas je postavila na mesto, na branik. Hočemo biti čuvarji zdravja, borci proti gnolobi, voda, ki mrtvece odlaga na prod, strazari na mejah dobrega in zlega. Z nami gre, kdo sam ni gnil.« Po vseh teh besedah ne bo težko našim delavcem opredeliti se na pram novemu listu.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop. ob slabem vremenu) vefilm »Skrivnosti varijeteja«. Med dodatki Merkurjev (Univerzum) in Paramountov zvočni tednik — Sledi vefilm »Zlato jezero«.

Črna pri Prevaljah

Sovražniki delavskega združništva na delu. Nekaterim ljudem je naše združništvo trn v peti. Ogorčeni so, ker so se vsi njihovi napori, da bi oslabili ugled Konz. društva za Meziško dolino, izjalovili. Dosegli so baš nasprotni rezultat. Izgledi za našo združnost so ugodni. Drugi zopet mnogo debatirajo in se zavzemajo za »hitlerjanstvo«, ni pa slišati o kakšnih simpatijah napram delavstvu. Posebno živahni so postali sedaj z ozirom na dogodke v Španiji. Biti narodni mecen, dejansko pa se zavzemati za hitlerjanstvo, to je junaštvo!

Zahvala. Podpisani se najiskreneje zahvaljujem vsem darovalcem v obratu topilnice, ki so me podprli za časa moje bolezni ter darovali znesek Din 250. Petre Martin.

Muta

V livarni »Železarna« še vedno počiva delo. V tukajšnji tovarni Železarna Muta d. d., katero vodi od lanskega leta kot glavni lastnik g. inž. Brenc z imenozemcem g. Machom, je podjetje oddalo del tovarne, livarno v najem mariborskemu nemškemu podjetniku g. Eylertu, ki ima v Mariboru svojo livarno in je svak g. Brenc. To poudarjamo, ker je g. inž. Brenc svoječasno z vsem poudarkom razglašal, da je prišla sedaj »Železarna« v narodne roke in je menda tudi vodja Ciril-Metodove družbe na Muti. Kako izgleda ta nacionalizacija v praksi, je razvidno najbolj iz tega, da v livarni g. Eylerta že od 22. junija naprej delo počiva, ker so zahtevali delavci ureditev službenega razmerja, a se podjetnik doslej še sploh niti odzval ni vabilu inspekcije dela oziroma banovine za mezdana pogajanja. Pač pa je bil denunciran zastopnik Delavske zbornice pri sreskem načelstvu, da je baje sklical neprijavljen shod, ko je prišel k dvema zaupnikoma javiti, da se pogajanja ne morejo vršiti, ker podjetnika ni doma. Delavci so že 6 tednov brez zaslužka in vlada med njimi umljivo ogorčenje radi postopanja podjetnika. Rodbine živijo v največji bedi.

Študenti pri Mariboru

I. Delavsko kolesarsko društvo, podružnica študenti opozarja, da veselico, ki se bo vršila dne 9. t. m. v gostilni Tomše, ne priredi imenovano društvo, ampak »Kolesarsko društvo študenti«.

Slovenska Bistrica

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« Slov. Bistrica priredi v soboto, dne 15. avgusta v vrtu gospe Tomazin Jožefe veselico. Na programu je godba, petje, ples in razne zabave. Vstopnine ni.

TIVAR-

OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz čvrstega gradla

Din 75.—

Amerikanske hlače iz čvrstega gradla

Din 45.—

Obleke za vsakega in vsako priliko

TIVAR-

OBLEKE